

# ***Od filmskog junaka do školskog đaka***

Završno predstavljanje projekta

Udruga Plavi Telefon i Udruga LOKI

U Zagrebu 31. svibanj 2014. godine



# Uvod



## Film

- umjetnost
- medij
- sredstvo komunikacije i edukacije sa širom populacijom tipičnih gledatelja
- filmski kontekst osoba s invaliditetom

*Ovako moćan medij ove iskrivljene prikaze infiltrirao je u javnost te dodao stigme već pogrešno shvaćenim poremećajima (Kondo, 2008, p. 250)*





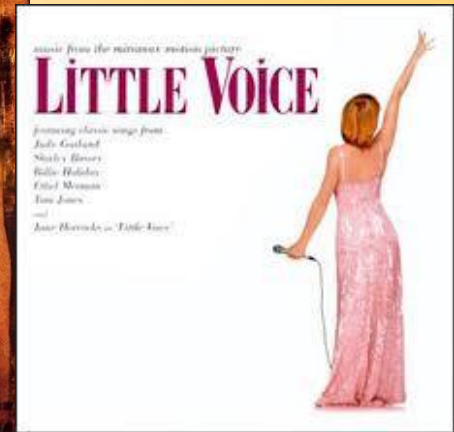
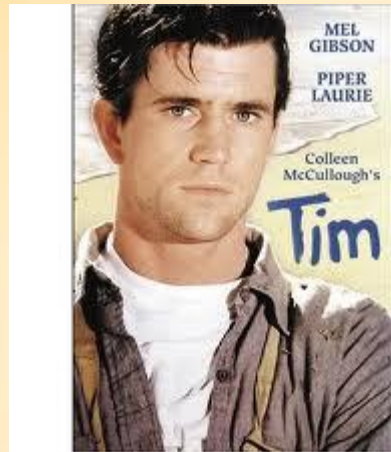
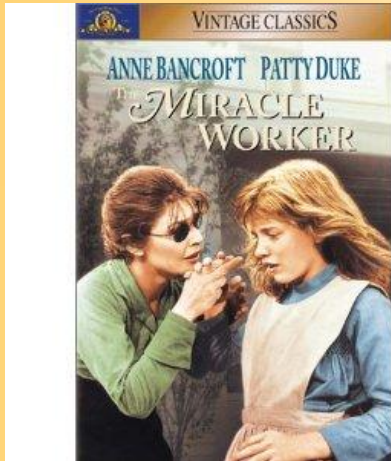
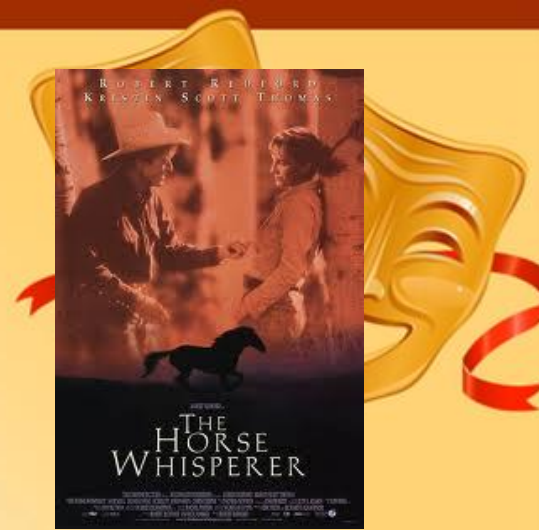
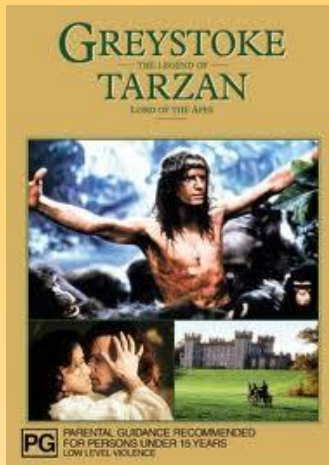
# Povijest



- po prvi put u povijesti invaliditet se spominje u uratku od pedeset sekundi iz 1898. godine
- nakon 1912. – invaliditet se predstavlja kao nešto što se može izliječiti medicinskim putem
- 1930-ih najčešće snimani horor filmovi (*Dr. Jekyll and Mr. Hyde* i *Frankenstein*)
- nakon Drugog svjetskog rata prevladavaju teme vezane uz ratne veterane
- Hollywood prvi put realno prikazuje osobe s oštećenjem 1946. u filmu *The Best Years of Our Lives*
- sedamdesete su obilježile dva filma, a to su: *The Other Side of the Mountain* (1975) i *Apocalypse Now* (1979)
- osamdesete i devedesete godine obilježili su filmovi koji su često osobe s invaliditetom prikazivali kao zločince ili pak s namjerom poticanja sažaljenja kod javnosti
- novije doba filma ne karakterizira jednodimenzionalnost, već su likovi slojeviti te se može naći pozitivnih i negativnih primjera prikazivanja osoba s invaliditetom

# Neuroscience at movies (Stewart, H. (n.d.))

TEŠKOĆE (funkcioniranje)	Amnezija	Autizam	Oštećenje vida	Intelektualne teškoće	Osobe oštećena sluha	Posttraumatski stresni sindrom	Tumori na mozgu	„Divlja djeca”
FILMOVI	Anastasia Clean state Spellbound Who am I? Dead again Memento	The boy who could fly House of cards Mercury rising Little voice The wizard Rain man	Quest for Camelot Sneakers The miracle worker Scent of a woman Wait until dark	Charly Tim Being there Forrest Gump Heart of the dragon Of mice and men What's eating Gilbert grape	When the Whales Came The Miracle Worker Mr. Holland's Opus Immortal Beloved Children of a Lesser God	Fearless The Horse Whisperer Jacknife	Dark Victory Phenomenon Garbo Talks	Nell Jungle book Greystoke The wild child



# Igrani film s osobama s invaliditetom kao dio istraživanja



- filmska industrija u velikoj mjeri prikazuje osobe s invaliditetom na pogrešan i iskrivljen način i diskriminira ih, što dovodi do pojave stereotipa, tako se izdvaja sedam stereotipa koji su najčešći unutar filmske umjetnosti (Nelson, 1994 prema Black i Pretes, 2007)
- **Prvi stereotip** pokazuje osobe s invaliditetom kao infantilne i nesposobne, odnosno kao osobe koje su ovisne o tuđoj brizi
- **Drugi stereotip** karakterizira osobe s invaliditetom kao hrabre i izdržljive osobe koje se mogu nositi sa svojim teškoćama
- **Treći stereotip** označen je s riječima zlo, zlokobno i kazna, a podrazumijeva da su osobe s invaliditetom manje vrijedne od tipičnih ljudi
- **Četvrti stereotip** tumači život osobe s invaliditetom kao život koji nije vrijedan življenja te sugerira da je samoubojstvo način rješavanja njegova ili njezina stanja
- **Peti stereotip** iznosi da je invaliditet prvenstveno problem emocionalnog suočavanja i osobnog prihvaćanja i da se uz pravilan stav svatko može nositi s vlastitom invalidnosti
- **Šesti stereotip** skreće pozornost s osobe s invaliditetom na one koji brinu o njoj te ih prikazuje kao dobre i milosrdne što svoju snagu i vrijeme poklanjaju i troše na osobu s invaliditetom
- **Sedmi stereotip** prikazuje osobu s invaliditetom kao osobu koja ne može živjeti uspješnim životom, razviti osobne uloge, imati zanimanje i imati ispunjeno slobodno vrijeme upravo jer ima invaliditet



# Glumci s invaliditetom



- usmjeravanje filmske industrije da uistinu odražava raznolikost uključujući ih u priče koje se prikazuju na velikim i malim ekranima
- postoji strah oglašivača i mreža da će osoba s invaliditetom zahtijevati više financija i vremena
- zajednice osoba s invaliditetom - smatraju da osobe s invaliditetom mogu odglumiti tu ulogu čak i bolje i da se ne radi o ideologiji, već im treba pružiti priliku da utjelove svoju svakodnevnu realnost
- *Yo, también* - film je svojim dvjema ljubavnim pričama uspio prenijeti emotivnost i problematiku svakodnevnog egzistencijalnog funkcioniranja osoba s invaliditetom i izvrsnom izvedbom osvojiti populaciju tipičnih gledatelja i filmske kritike



# Osvrt umjesto zaključka



- igrani film je izvrsno sredstvo učenja i trebalo bi ga kao obrazovni materijal osmišljeno uvesti u svaku znanstveno-obrazovnu ustanovu
- analiza filmskih uloga trebala bi pomoći u razumijevanju načina života osoba s invaliditetom i trebala bi mijenjati diskriminirajuće stavove prema njima
- redatelji trebaju preuzeti ulogu rehabilitatora i pomoći struci u mijenjaju stavova i emocionalne komponente u populaciji tipičnih gledatelja
- uvijek treba težiti k tomu da obje strane medalje budu prepoznate i da ne ostanu i postanu neke druge boje jer njihov život, snaga i hrabrost zavrjeđuju jednako sjajni zlatni odsjaj





# Literatura i izvori slika



- Stančić, Z. Femec, L., Čačko, N., Bjelić, A., Mršić, P., Hećimović, I., Sršen, D., Gašpar, A. (2011): Dva lica zlatnih filmskih priča. Međunarodni znanstveno-stručni simpozij *Škola, odgoj i učenja za budućnost (ECNSI, 2011)*, Zagreb, 10.-12.studeni, 2011, 329-339.
- [www.google.com](http://www.google.com)
- [www.youtube.com](http://www.youtube.com)



**HVALA NA PAŽNJI**

